

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

31. desember 2015 Eidsberg Sparebank



INNHOLDSFORTEGNELSE

INFORMASJON I SAMSVAR MED KRAVENE I KAPITALKRAVSFORSKRIFTENS DEL IX (PILAR 3) **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

1.	Innledning og formål med dokumentet	2
2.	Konsolidering	2
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv	2
2.2	Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene	2
3.	Kapitalkrav	3
3.1	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	3
3.2	Bufferkrav	4
3.3	Uvektet kjernekapitalandel	4
4.	Kredittrisiko og motpartsrisiko	4
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	5
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	6
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	6
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	7
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	7
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	7
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	8
5.	Egenkapitalposisjoner	9
6.	Renterisiko	9
7.	Styring og kontroll av risiko	10
7.1	Prosess for ICAAP	10
7.2	Overordnet mål for risiko og risikotoleranse	10
7.3	Risikoanalyse og risikomodell	10
8.	Standardiserte skjemaer for offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital	13

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3). Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2015 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Bankens har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. KONSOLIDERING

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Tabellene gir en oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet, selskaper hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital og selskaper i konsernet som ikke er konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrukket i ansvarlig kapital:

Selskaper som er fullt konsolidert - oppkjøpsmetoden (datterselskaper)

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett/orretnings- konto	Type virksomhet
Frode Eriksen AS	100	4.127	100 %	100 %	Eiendomsmegling
St. Marie gt. 107 AS	100	4.127	100 %	100 %	Eiendom

Selskaper som ikke er konsolidert og hvor investeringen heller ikke er fratrukket i ansvarlig kapital

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett/orretnings- konto	Type virksomhet
Sagtomba Utvikling AS	1.000	1.000	33 %	33 %	Eiendom

2.2 Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene

Navn	Eierandel	Regnskapsmessig konsolidering	Kapitaldekningsmessig konsolidering
Frode Eriksen AS	100 %	Ja	Nei
St. Marie gt. 107 AS	100 %	Ja	Nei
Sagtomba Utvikling AS	33 %	Nei	Nei

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet beregningsgrunnlag

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK), minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner) og beregningsgrunnlag

Kapitaldekning	
Sparebankens fond	482.076
Gavefond	1.000
Sum egenkapital	483.076
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	0
Fradrag for immaterielle eiendeler	0
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	- 40.504
Sum ren kjernekapital	442.572
Fondsobligasjoner	0
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	0
Sum kjernekapital	442.572
Ansvarlig lånekapital	0
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	0
Sum tilleggskapital	442.572
Netto ansvarlig kapital	442.572
Eksponeringskategori (beregningssgrunnlag etter risikovekt)	
Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	371
Institusjoner	20.613
Foretak	377.117
Massemarkedsengasjementer	0
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	1.304.386
Forfalte engasjementer	2.003
Høyrisiko- engasjementer	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	26.344
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	2.265
Andeler i verdipapirfond	13.266
Egenkapitalposisjoner	65.188
Øvrige engasjementer	182.576
CVA- tillegg	0
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.994.129
Beregningssgrunnlag for operasjonell risiko	179.452
Beregningssgrunnlag for motpartsrisiko	0
Sum beregningsgrunnlag	2.173.581
Kapitaldekning i %	20,36 %
Kjernekapitaldekning	20,36 %
Ren kjernekapitaldekning i %	20,36 %

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2015 et kombinert kapitalbufferkrav på kr 121 millioner:

Buffertype		Krav til ren kjernekapital pr 31.12.2015 i mill kr
Bevaringsbuffer	2,50 %	55
Systemrisikobuffer	3,00 %	66
Motsyklisk buffer	1,00 %	22
Kombinert bufferkrav		121

Banken har 443 millioner i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

3.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital med og uten overgangsordninger delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster i kapitaldekningsoppgaven, justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10), og engasjementsbeløp for derivater og gjenkjøpsavtaler som ikke er balanseført.

Uvektet kjernekapitalandel	
Uvektet kjernekapitalandel (Kapital som kvalifiserer som kjernekapital)	8,99 %

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer føres dette som individuell nedskrivning.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne basert på en analyse av risiko og historiske tapstall og med grunnlag i bankens risikoklassifiseringssystem. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser i bankens definerte markedsområder.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Offentlig forvaltning	-			
Lønnstakere o.l.	2.490.677	174.064	1.146	2.665.887
Utlandet	-			
<i>Næringssektor fordelt:</i>	951.094	228.554	57.426	1.237.074
Jordbruk, skogbruk, fiske	345.197			
Industriproduksjon	48.092			
Bygg og anlegg	166.191			
Varehandel, hotell/restaurant	50.147			
Transport, lagring	44.735			
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	218.335			
Sosial og privat tjenesteyting	78.397			
Sentralbank	54.360			
Kredittinstitusjoner	372.603			
Sum	3.868.734	402.618	58.572	4.329.924
Østfold	3.035.368	354.303	45.151	3.434.822
Resten av Norge	833.366	48.315	13.421	895.102
Utlandet				
Gjennomsnitt²	3.684.766	321.859	103.468	4.110.093

¹ Etter individuelle nedskrivninger

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	479.724	30.179	130.234	1.022.594	2.151.643	54.360	3.868.734
Ubenyttede rammer			402.618		-		402.618
Garantier				58.572	-		58.572
Sum	479.724	30.179	532.852	1.081.166	2.151.643	54.360	4.329.924

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Offentlig forvaltning						
Lønnstakere o.l.		594	594	250	250	-
Utlandet						
<i>Næringssektor fordelt:</i>						
Jordbruk, skogbruk, fiske						
Industriproduksjon						
Bygg og anlegg						
Varehandel, hotell/restaurant						
Transport, lagring						
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester		1.600	1.600	165	-	-
Sosial og privat tjenesteyting						
Sum		2.194	2.194	415	250	-
"Hjemkommune"		2.194	2.194	415	250	-
"Øvrige deler av hjemfylke"						
Resten av Norge						
Utlandet						

¹ Kun individuelle nedskrivninger

² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier
Individuelle nedskrivninger på utlån		
Individuelle nedskrivninger 01.01.	165	0
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning		
Økte individuelle nedskrivninger i perioden		
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	250	
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden		
Individuelle nedskrivninger 31.12.	415	-

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier
Nedskrivninger på grupper av utlån		
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	14.668	0
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	1.158	0
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	15.826	-

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	250	-
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	-
Periodens endring i gruppeavsetninger	1.158	
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-	
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	122	
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-654	
Periodens tapkostnader	876	-

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	125.858	125.858				
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	1.854	1.854				
Offentlige foretak	-	-				
Multilaterale utviklingsbanker	-	-				
Internasjonale organisasjoner	-	-				
Institusjoner	103.066	103.066				
Foretak	508.638	508.638				
Massemarkedsengasjementer	-	-				
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	3.161.916	3.161.916			89 %	
Forfalte engasjementer	2.194	2.194			73 %	
Høyrisiko-engasjementer	-	-				
Obligasjoner med fortrinnsrett	263.439	263.439				
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	11.323	11.323		S&P / Fitch		
Andeler i verdipapirfond	14.533	14.533				
Egenkapitalposisjoner	65.188	65.188	40.504			
Øvrige engasjementer	256.916	256.916				
Sum	4.514.925	4.514.925	40.504	-		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Banken benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Viktige punkter ved vurdering av sikkerheter:

- Foranstående heftelser
- Geografiske forhold (kommunikasjon, lokale særegenheter)
- Konesjonsplikt
- Forhold som begrenser muligheten til å omsette eiendom (f.eks. odel, forkjøpsrett mv.)
- Offentlige restriksjoner/miljøkrav
- Gjenstandens beskaffenhet mht. annenhåndsverdi og holdbarhet
- Manglende mulighet til kontinuerlig oppfølging

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Samlet engasjementsbeløp hvor det beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko utgjorde Mill NOK 0. Banken har ingen derivater pr 31/12-2015.

5. EGENKAPITALPOSISJONER

Egenkapitalposisjoner som er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler.

Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte verdipapirer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet.

For ikke børsnoterte verdipapirer som enten er omløpsmidler eller anleggsmidler vil det foretas beregninger eller vurderinger som i størst mulig grad er basert på observerbare priser. Dersom virkelig verdi av verdipapirer klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert til å ikke være av forbigående karakter, nedskrives verdipapiret. Nedskrivningen reverseres i den grad grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Banken har ikke aksjer definert som omløpsmidler pr 31/12-2015. Banken har pr 31/12-2015 heller ingen plasseringer i pengemarkedsfond eller obligasjonsfond. Banken har pr 31/12-2015 en plassering på 15,5 mill. i ordinære verdipapirfond. Disse er klassifisert som omløpsmidler.

Øvrige aksjer, andeler og egenkapitalbevis er definert som anleggsmidler pr 31/12-2015

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/ -tap i perioden	Urealisert gevinst/ -tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler – gevinstformål	-	-	-	-	-	-
- børsnoterte aksjer	-	-	-	-	-	-
- andre aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-
Aksjer og andeler – strategisk formål	111.976	190.106	-	-	-	-
- børsnoterte aksjer	9.068	11.119	-	-	-	-
- andre aksjer og andeler	102.908	178.987	93	-	-	-

1 "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6. RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som en følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendring på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring av markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Banken har lav renteeksponering på sine utlån, der utlån til kunder med fastrente utgjør MNOK 37 ved årets utgang. Banken har pr 31/12-2015 ingen renteswapper. Banken har ingen fastrenteinnskudd pr 31/12-2015. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten og innskuddsvirksomheten betraktes som lav. 84 % av bankens beholdning av obligasjoner har 3 månedlig avlesning og justering av renter, følgelig er også renterisiko lav her.

Bankens renterisiko vurderes samlet som lav.

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

7.1 Prosess for ICAAP

Banken gjør en fullstendig kapitalbehovsvurdering minimum én gang per år. Denne prosessen ses i sammenheng med og påvirker bankens utarbeidelse av strategiske planer og budsjettprosess.

Bankens strategi og tilhørende mål og rammer gitt fra styret til adm. banksjef i policydokumenter for risikoområdene har betydning for kapitalbehovsvurderingene i dette dokumentet, samtidig som kapitalbehovsvurderingene legger føringer for strategier og risikopolicyer.

Alle prosessansvarlige/ledere i banken er involvert ved utarbeidelse av ICAAP. Disse involveres i utarbeidelse av risikoanalyse og vurdering av bankens internkontroll.

Styret har behandlet ICAAP på 1 styremøte med endelig vedtak 19.04.2016. Bankens administrasjon har forberedt dokumentet, og styret har gjennom diskusjoner i styremøtene konkludert på bankens kapitalbehov med nødvendige tiltak. Revisjonsutvalget har forberedt behandlingen i styret.

Banken benytter maler utarbeidet av Eika Gruppen (Eika ViS) som utgangspunkt for bankens risikostyring, herunder utarbeidelse av både grunnlaget for kapitalbehovsvurderingen og selve ICAAP-rapporten.

Ekstern revisor v/BDO har gått igjennom beregninger og metodikk for kapitalbehovsvurderingene og selve rapporten, og har avgitt sin erklæring datert 13.04.2016.

7.2 Overordnet mål for risiko og risikotoleranse

Eidsberg Sparebank skal ha en lav risikoprofil. Risikoforholdene overvåkes gjennom kontinuerlige analyser av aktuelle risikoer. Risikoanalysene oppdateres minst en gang pr. år og dekker alle vesentlige virksomhetsområder. De typer risikoer som vurderes som mest kritiske er således kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko som her går under fellesbetegnelsen finansiell risiko. Risikoanalysene inngår som en integrert del av bankens kvalitetssikringssystem. Gjennom året foretas det løpende rapporteringer og evalueringer av de viktigste risikoforhold knyttet til bankens virksomhet. Etter styrets vurdering er bankens risikoeksponering i tråd med de retningslinjer som er trukket opp.

7.3 Risikoanalyse og risikomodell

7.3.1 Finansiell risiko

Den finansielle risiko i 2015 har vært knyttet til utlånsvirksomheten og finansplasseringer. Verdier endrer seg løpende som følge av endringer i renten, aksjekurser og valutakurser. Risiko knyttet til slike bevegelser er i stor grad tatt hensyn til ved fullmakter og rammer fastsatt av styret.

a. Kredittrisiko

Kredittrisikoen oppstår ved utlån, kreditter og garantier, og vurderes å være den mest kritiske risikoen ved bankens virksomhet. Det er på utlån og kreditter til næringslivet at banken har hatt tap av betydning tidligere år. Risiko knyttet til bankens kredittgiving overvåkes gjennom bankens risikoklassifisering av utlånsmassen.

Det er fortsatt et lavt rentenivå. Det har vært et lavt mislighold gjennom hele fjoråret og tapene på utlån har vært lave. Bankens totale gruppenedskrivninger er på samme nivå som i 2014, pr.31.12.2015 var avsetningen 0,46 % av bankens brutto utlån mot 0,46 % pr.31.12.2014.

Tap på utlån knytter seg til kundenes gjeldsbetjeningsevne og endringer i panteverdier og vil særlig være påvirket av rentenivået, eiendomspriser og sysselsetting. Disse forhold hensyntas i kredittbehandlingen.

Styringen av kredittrisikoen skjer med fullmaktsystemer, risikoklassifisering og fastsatte retningslinjer som er gitt av styret.

Vi benytter et risikoklassifiseringssystem som inndeler utlånsmassen i risikoklasser og endringer i risiko følges nøye gjennom året. Bankens utlån i egen balanse har økt med 7,76 % i 2015.

Utlån, kreditter og garantier til næringslivskunder (herunder landbrukskunder og offentlig sektor) skal begrenses til å ligge innenfor 40 % av samlede utlån. Bankens samlede utlån, kreditter og garantier til næringslivskunder, utgjorde 29,29 % av bankens totale utlånsmasse ved utløpet av 2015 mot 28,5 % ved inngangen av året. Resten er utlån til personmarkedet, som således utgjorde 70,71 % av total utlånsmasse, mot 71,47 % året før (alle tall eksklusiv garanti ovenfor Eika Boligkreditt).

I tillegg har banken pr. 31.12.2015 formidlet boliglån til Eika Boligkreditt med 989 mill. kr. hvilket er en økning på 1,0 mill.kr. i løpet av 2015. Hensyntas formidlede boliglån til Eika Boligkreditt har bankens totale låneportefølje økt med 5,95 % i løpet av 2015. Eika Boligkreditt godskriver banken en margin hvert kvartal på formidlet løpende låneportefølje.

Kun boliglån innenfor 60% av boligens verdi kan formidles til Eika Boligkreditt og banken har stilt en garanti for den delen av lånene som overskrider 50 % av boligverdien. Dessuten stiller banken en løpende porteføljegaranti på 1 % samt en behandlingsgaranti. Totalt garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt pr. 31.12.2015 er 10,3 mill.kr. mot 100,8 mill. kr. året før.

Eidsberg Sparebank forventer at tap på utlån vil ligge på et forholdsvis moderat nivå fremover. Konstaterte tap i 2015 utgjør NOK 0,1 mill. kr. mot NOK 0,3 mill. kr. året før. Det er avsatt for kredittrisiko i samsvar med Finanstilsynets utlånsforskrift og viser i denne forbindelse til note nr. 2 i årsregnskapet.

b. Likviditetsrisiko.

Bankens strategiske ramme for likviditeten er at summen av kundeinnskudd skal utgjøre minimum 80 % av netto utlån. Ved utløpet av 2015 utgjorde kundeinnskudd ca 95 % mot 93 % året før.

I 2015 er bankens likviditetsreserver økt noe. Likviditetsreservene forvaltes på en slik måte at de på meget kort varsel kan gjøres tilgjengelige. Bankens har i løpet av 2015 trukket minimalt på trekkrammen knyttet til oppgjørskonto i DNB og avtalt trekkramme er pr. 31.12.2015 120 mill. kr. Det er i 2015 ikke etablert andre kommitterte trekkrettigheter.

Lånerettighet på dagslån i Norges Bank utgjør pr. 31.12.2015, 362 mill. kr. og har ikke vært benyttet i 2015.

Styret har fastsatt retningslinjer for løpetid på funding i vedtatt likviditetspolicy.

Likviditetsrisiko er i hovedsak forholdet mellom langsiktige utlån og kortsiktige innlån. For å redusere bankenes likviditetsrisiko, har myndighetene definert likviditetsindikatorer som rapporteres kvartalsvis gjennom året. Bankens likviditetsindikator har ligget over minimumskravet gjennom hele 2015. Banken har løpende 2 stk. obligasjonslån på til sammen 200 mill. kr. ved utløpet av 2015. Herav skal ett obligasjonslån på 100 mill. kr. innløses i august 2017, og et på 100 mill. kr. innløses i mai 2019.

Ovennevnte trekkammer, kombinert med de lånemuligheter som er i pengemarkedet for øvrig, vurderes som risikomessig tilfredsstillende i forhold til de behov banken har.

c. Markedsrisiko

Bankens markedsrisiko kan beskrives som risiko relatert til rente-, valuta- og kursrisiko.

- Renterisiko.

Renterisiko oppstår som en følge av at rentebindingstiden for bankens aktiva og passivaside ikke er sammenfallende. 84 % av bankens totale obligasjonsbeholdning på 437,7 mill. kr. følger imidlertid markedsrenten. I løpet av 2015 justerte Norges Bank ned styringsrenten med 0,5 % poeng, det var i juni og september. I løpet av 2015 har differansen mellom pengemarkedsrenten (3 mnd. NIBOR) og foliorenten ligget på ca. 20 - 40 pkt.

Rentereguleringer ned har en negativ effekt på avkastningen fra bankens egenkapital som igjen vil virke negativt på bankens rentemargin over tid.

Banken har pr. 31.12.2015 utlån med fast rente tilsvarende 37 mill. kr. fordelt på 16 lån.

Banken har pr. 31.12.2015 ingen avtalte rente-SWAP'er for å sikre disse lånene.

Sett i relasjon til bankens egenkapital vurderes bankens renterisiko som liten.

- Valutarisiko.

Banken har pr.31.12.2015 videreformidlet valutalån til 1 kunde tilsvarende 1,98 mill. kr. i CHF samt til 1 kunde tilsvarende 1 mill. kr. i JPY.

Bankens valutarisiko vurderes som liten.

- Kursrisiko.

Bokført verdi av bankens beholdning av børsnoterte aksjer, grunnfondsbevis, verdipapirfond og langsiktige plasseringer pr. 31.12.2015 er totalt 111,9 mill. kr. hvorav 15,5 mill. kr. er plassert i VP-fond (omløpsmidler) og resten 96,4 mill. kr. er ført som anleggsmidler. Dette utgjør 2,73 % av bankens forvaltningskapital mot et tillatt maksimalnivå på 4 %.

Sett i forhold til bankens egenkapital vurderes kursrisikoen som liten.

7.3.2 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko forstår vi risiko for at mennesker, rutiner, systemer og dataløsninger ikke oppfører seg etter hensikten, noe som medfører risiko for tap. Årsaken til at slike forhold inntreffer kan være alt fra svikt i teknisk infrastruktur via hendelige uhell til svikaktig eller kriminell adferd.

Banken har ihht forskrift etablert rutiner for antihvitvasking. Dessuten benyttes systemer for avdekking og rapportering av mistenkelige transaksjoner. Det er utpekt og opplært egen anti-hvitvasking ansvarlig i banken.

Kombinasjonen av egne erfaringer og data fra erfaringsdatabaser tilsier at eventuell svikt i IT-løsninger sannsynligvis er den største operasjonelle risiko for en bank av vår type. Med nødvendige tilpasninger til IKT forskriften samt vedtatte katastrofeplaner, vil området være under kontinuerlig oppfølging og overvåkning.

Banken har gjennomført internkontroll i henhold til Finanstilsynets forskrift om internkontroll. Banken har etter styrets vurdering innarbeidet tilfredsstillende rutiner for internkontroll. Etter styrets vurdering er det etablert tilfredsstillende rutiner innenfor alle kritiske virksomhetsområder i banken. Bankens operasjonelle risiko vurderes samlet sett som lav.

7.3.3 Eier risiko

Eidsberg Sparebank hadde pr. 31.12.2015 eierposter i andre selskaper tilsvarende 96,4 mill. kr. Største eierposten er knyttet til Eika Boligkreditt AS med bokførte verdier på 57,5 mill. kr. Dette utgjør en eierandel på 1,54 %. Videre har vi en eierandel i Eika Gruppen med 1,91 % bokført til 18,7 mill. kr.

De umiddelbare og direkte økonomiske virkningene av en potensiell konkurs i ett eller flere av Eika Gruppens datterselskaper vurderer vi til å være moderate for bankens del.

Gjennom Eika Gruppens over 10 årige virke har verdiskapningen i flere av selskapene vært store og vi legger til grunn at markedsverdien på våre aksjer fortsatt er høyere enn bokført verdi.

7.3.4 Forretningsrisiko

Et eventuelt bortfall av ett eller flere av produktselskapene i Eika Gruppen AS vil kunne ha en viss negativ effekt på bankens fremtidige inntjening. I 2015 mottok Eidsberg Sparebank utbytte fra Eika Gruppen AS med 4,87 mill. kr. Mottatte provisjonsinntekter fra salg av verdipapirer og forsikring i 2015 beløper seg til 9,95 mill. kr. eller 9,1 % av bankens samlede inntekter i 2015. Et eventuelt bortfall av disse inntektene vil innebære en betydelig utfordring for banken, men ingen stor risiko slik vi vurderer det.

Våren 2006 etablerte Eidsberg Sparebank filial i Sarpsborg. Dette skal være et rent rådgivnings- og salgskontor rettet hovedsakelig mot betjening av personkundemarkedet. Gjennom 2015 har vi økt aktiviteten med å henvende oss noe mot små og mellomstore bedrifter. Kontoret er bemannet med ansatte som kjenner lokalk markedet godt. Medarbeiderne som er ansatt ved filialen har relevant kompetanse og lang erfaring fra bank- og forsikringsvirksomhet. Forretningsrisikoen knyttet til bankens filialetablering i Sarpsborg vurderes som lav til moderat.

8. STANDARDISERTE SKJEMAER FOR OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER OM ANSVARLIG KAPITAL

Se eget dokument på våre hjemmesider.